

VIII. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

1914. 16. szám.

Budapest, április 19.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona

Félévre - - - - 6 korona

Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
 Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
 minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A véletlen szerepe a nyomozásban.

Írta: Székely Vladimír, budapesti ker. kapitány.

A véletlen a legjobb detektív. Kissé kaján mondás és nem is igaz egészen. Hiszen ha a legzseniálisabban felépített nyomozást is apróra szedjük, valamennyinél, míg a siker stációjához értek, találunk közbenesőleg olyan helyzeteket, melyekre egy kiesi felületességgel rámondhatjuk: *íme a véletlen!* És mégsem az. Mert a véletlent, — az egyszerre innen vagy onnan adódó szerencsés fordulatot észre is kell venni, ki is kell aknázni. Sőt ez a nyomozótudás fokmérője. Ott kezdődik a hozzáértés, a bivatáskészség, a hol a véletlen segítségét sem szalasztjuk el, ellenkezőleg még fel is keressük. Ugy beállítva a helyzetet, hogy *minden véletlent*, a mi munkánknak kedvez, nyomban a mi javunkra értékesítsük s a czél, a siker szolgálatába szegődttjük.

A véletlennek tehát csak a felületcs közvélemény tulajdoníthat olyan nagy szerepet a nyomozás menetében s általában az elért sikereknél, mint a hogy esipkedő, gúnyoros vélekedések ránk tolják. De egyébiránt is sokkal nagyobbat fejlődött bünfelderítő s üldöző tudományunk, semhogy a véletlen még olyan fontos társ lehetne. Hisz a nyomozó ma már a modern tudományok minden vívmányát állítja be munkájába: az orvosi tudományt, a technikát, a vegyészetet és az újkor minden találmányát sajátítottuk ki a magunk számára is. *Művészellé* ugyan azért nem lett a nyomozás tudománya, valamint hogy a zsenik, a született Sherlock Holmesek is ritkán tüntetnek kiválóságukkal, e helyett azonban legalább *mesterséggé* lön a nyomozás, melyben körülbelül mindent látunk előre s mindent készítünk elő. A hogy a hetörőnek is el kell készülnie a maga mesterségére s meg kell tanulnia az álkules, feszítő-, furóvasak stb. kezelését, el kell sajátítani a hetörést megelőző terepszemlének különböző módjait, érteni kell ahhoz, hogy a zsákmányát a saját becses személyével együtt biztosíthassa és értékesíthesse, — úgy van ez velünk is. Nekünk is megvannak a szerszámaink, nekünk is vannak, mondhatnók blankettáink, sémaink a nyomozásra. A bűnöző társadalom már bizonyos rendszert formált ki magának a rejtegetésben, leplezésben, sőt u szokásos bűncelekmények elkövetésében is és ép úgy

mi is mindenkor a gyakorlat tapasztalatai révén lassankint *egyöntetű* rendszerrel dolgozunk a felfedezés s leplezés hivatásában.

A nyomozás így *mesterséggé* vált, mely előre bemondja, hogy ilyen vagy olyan esetben mi a tennivaló és pedig annyira szabatosan és minden eshetőséget számbavéve, hogy a véletlennek már alig akadhat szerepe és jelentősége. A nyomozónak kell felderítenie egy-egy bűnesetet és nem a véletlennek.

A valóság, az élet azonban a legármányosabb esel-szövő és a mint egy falevél nem hasonlít a másikhoz, úgy a valóság a maga legegységesebb eseteit is más-más-képen alkotja meg. Hiába mesterség ma a nyomozás, azért *kaptufára* még sem húzható. Az eredetiség, az ötlet mégsem maradhat ki belőle és a megtanult mesterségünkhöz a magunk leleményességünket is hozzá kell tennünk, melynek első követelménye, hogy mindent, a mi az adott eset érdekében felhasználható, azt meg is lássuk, fel is használjuk. Tehát a *véletlent* is, mely rendszerint jóakaró, de hallgató pajtásnak jelentkezik. A mi ügyességünk szabja meg azután, hogy meg is szólaltassuk.

Nem lennénk egészen őszinték, ha a véletlennek csak ekkora jelentőséget tulajdonítanánk, váltig hangoztatva, hogy az úgynevezett *merő véletlenek* -sikerei is mindig kizárólag a mi érdemeink. Mert elég gyakoriak azok az esetek is, a mikor a véletlen egészen veszi át a mi szerepünket — a véletlen nyomoz, s mi csak tudomásul vesszük, vagy a véletlen hirtelen kigyuló világossággal nyomot dob elénk s nekünk csak követnünk kell azt, hogy egy bűntény leplezve álljon előttünk, vagy a tettes a kezünk közé szaladjon.

A bűnkrónika nagyon érdekes esetekről tud beszámolni, a melyek felfedésében és megtorlásában a véletlen — talán ugyanekkor a gondviselés utja — volt a főmozgató.

Az esetek között akadnak szépszerivel rablógyilkosságok is.

Bécsben évekkkel ezelőtt egy házmesterfiut fogott le a rendőrség, a ki azzal tette magát gyanussá, hogy egy ezresbankót vitt váltani egy fűszerüzletbe. A sehonnai gyerek özrese nem tetszett a fűszeresnek és rendőrért küldött, a ki hasonlóképen komolyan fogta fel a dolgot

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER J.

os. és kir. udvari és hadserög szállít, a Rákóczi-Tárogató feltalálójn. Budapest, II., Lánoszid-utca 5. — Gyára: Öntőház utca 3. — Régi hangszerek javítására, vétele és becsorólás. — Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik.

s a legényt vallatóra vette. Ez azonban nagyon meg-
esőkönnyösödött és a világért nem akarta elárulni, hogyan
jutott a nagy pénzhez. Pedig nyilvánvaló volt, hogy
nem jogos uton jutott hozzá, de hát kitől lopta?

Valaki egész véletlenül azt találta mondani, hogy a
házmesterfiu azt valamelyik partajtól lophatta. Talán
olyan helyen, a hol még észre sem vették a pénz hűlt
belyét. Erre a detektívek a házban sorra jártak minden
lakót. Sehol sem hiányzott pénz. De egy helyen nem
nyitottak ajtót, hiába esengettek, hiába kopogtak.

Egy magányosan lakó özvegyasszony lakott ott. Végre
lakatossal nyitatták ki az ajtót. Az özvegyasszonyt
meggyilkolva találták. Gyilkosa a házmesterfiu volt,
kit nagy részben a véletlen adott át az igazságszolgá-
latásnak.

Egy másik rablógyilkost pedig egy egyszerű kulcs
adott a rendőrség kezére. Egy kulcs, melyet szórakozott-
ságból valaki magánál felejtett. Néhány évvel ezelőtt
történt ugyanis, hogy Párizsban különböző helyekre ki-
téve, egy nő szétdarabolt holttestét találták. Napokba
került, míg a párizsi rendőrség annyit megtudott álla-
pítani, hogy az áldozat Vanulenne Erzsébet, egy kósza
leánynyal azonos, a ki estende kínálhatta szerelmét.

A gyilkosról, arról a fenevadról azonban semmi
nyom! Hiába mozgatott meg mindent a rendőrség,
három nap mulva is sötétben tapogatózott. Mint ilyen-
kor szokás, a névtelen levelek özönével jöttek. Komolyak,
ostobák vegyest. A rendőrség nem sok bizakodással
szokta ezeket venni, de utána kell járni valamennyinek.
Többek között egyik arról szólt, hogy álneven Párizs
külvárosában egy szökött fegyencz húzódik meg, a ki
gyilkosság miatt került a börtönbe. Ez elég megszivle-
lendőnek látszott s a rendőrség kivonult az ipse szállá-
sára. A holtra rémült ember nem is tagadta, hogy
szökött fegyencz, de a szétdarabolt holttestről mit sem
akart tudni.

— Keserves dolog! — sóhajtotta — hogy azért, mert
egyszer emberhalálba estem, hát minden gyilkosságot
rám lebeszen fogni!

Ebben igaza volt, a rendőrség azonban mégis hozzá-
fogott a házkutatáshoz.

De a világon semmi gyanusát nem talált. A szomszéd-
ok is váltig hangoztatták, hogy a szökött fegyencz a
legderekből ember a világon, a ki most tisztességes
munkával keresi a kenyerét és a légynek sem árt.
A rendőrség emberei végre is feladták már a reményt,
hogy a szökött fegyenczben lássák viszont a gyilkost, —
a mikor az egyik detektív egy kulcsot talált. Ez semmi-
kép sem illett semmiféle zárba. Tehát idegen kulcs!
Hogyan került ide? A fegyencz vállat vont, mit tudja
ő. A kulcson római számmal XX-as jelzés volt, tehát
szállodakulcs volt. Nézzünk csak utána, nem járt-e a
meggyilkolt Vandenne szállóban? Végigjárták az összes

kicsi szállodákat, végre rátaláltak egyre, a hol kiderült,
hogy XX-as szoba kulcsát egy reggel szórakozottságból
magával vitte egy nő. Este vonult be nemrég eg kis
pásztorórára. A személyleírás, minden a meggyilkolt
utcai lányra talált. Hogy került hát ez a kulcs a
szökött fegyenczhez? Erre az már csak sápadtan da-
dogott . . . végre is mindent bevallott.

— Részeg voltam. Egy meleg estén rácsábitattam
magam az italra s mikor mámoros fővel haza bandu-
koltam, ez a nő mellém csatlakozott. Éjjel összevesztünk,
megütött, raruhanam . . . a régi vadság kitört belőlem
s addig szorongattam a torkát, míg egyszerre csak nem
mozdult többé. Nagyon megijedtem. Egy órahosszat
ültem a holttest mellett s töprengtem, mitevő legyek?
Ott láttam magam már a guillotine alatt . . . Minden-
áron el kell tüntetnem a holttestet. Feldaraboltam
reggel hőröndömbe rejtettem s négy helyre kitétem.
Senkisem látott. Ruháit elégettem, a vért felmostam.
Biztos voltam benne, hogy megmenekülök, hanem a
kulcs . . . az a kulcs, arra igazán nem gondoltam. Oh
buta véletlen!

Még egy rablógyilkosság, melyben a tettes kézrekeri-
tésében a véletlennek elég fontos rész jutott. Bécsben
volt. Egy éjjeli kávéházban egy részeg munkás nagy
botrányt csapott. Rendőrt hívtak, a ki a részeget be-
vitte a rendőrségre, hol kijózanodásig lezárták. Alig
hogy ez történt, egy gyilkosságot jelentettek be. Egy
ujságkihordó feleségét gyilkolták és rabolták meg. A je-
lentés gyanusnak az asszony albérlőjéb nevezte meg,
a ki nincs odahaza. Az imént bekisért részeg volt ez.
Nosza kezdtek költögetni.

— Igen, igen . . . én voltam. Csak hagyjatok aludni!

Mindjárt meg is volt a beismerő vallomás.

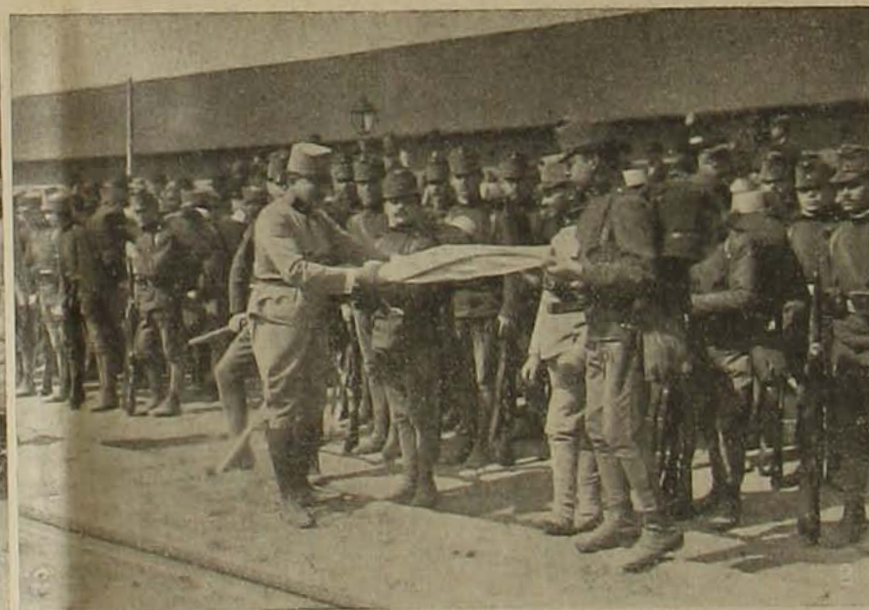
A véletlen nem ismer irgalmat, de kegyetlensége
mellett tud néha humoros is lenni. Egy öreg betörő
járta meg nemrégiben Budapesten, a ki egy magára
hagyott lakásból egy csomó ékszer emelt el. Ruhát
ugyanis elvből nem szokott vinni, mert ezzel nem ér-
demes vesződni, készpénzt pedig minden igyekezete
mellett sem talált. Jó volt tehát az ékszer is. Tapasz-
talt betörő ezt természetesen a maga orgazdája
viszi, de a mi betörőnk csak egy héttel ezelőtt került
ki a gyűjtőfogházból és hiába boszankodott, egyetlen
egy passerjére (orgazda) nem akadt. Nyár volt s úgy-
látszik, ezek is — nyaralni voltak.

Igy hát a betörő a zálogházra fanyalodott. A mi
veszedelmes dolog, mert ott hamarosan megcsipbetik az
embert a detektívek. Sokáig járt a tolvaj, míg végre
elhatározta magát és belépett az egyik zálogházba.

A karpereczet s a gyűrűt nyomban átvette a becsüs.
Egy kicsit meghökkent . . . de nem szólt semmit. Csak
az utcaajtóhoz sétált s azt birtelen bezárta.

— Hát maga volt a betörő? . . . No de most meg-

Ha fáj a feje ⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**
mely 10 percz alatt a legmakaosabb migráint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban.
Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispessten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

Helyőrség-változások Budapesten. — 1. A 38-ik gyalogezred távozik Péterváradra: Lukácsies ezredes bucsuboszéda. — 2. A zászló begöngyölítése. — 3. Beszállás. — 4. A 44-ik gyalogezred távozik Bécsbe: József főherozog üdvözlő Festetics gróf alpolgármestert.

járta. Ez az ékszer a feleségemé. Az én lakásomban járt maga s innen csak rendőrrel megy el. Úgy is volt.

Egy másik betörőt még eredetibb módon adott a véletlen a rendőség kezébe. Bécsben egy kültelki nagy házban — nagy udvarral — tört be. A házban levő vendéglő alkalmazottai és még egy pár lakó az udvarban egy csoportban állottak és levétették magukat valamely amatőr fényképésszel. A képet hamarosan megkapták, de nagyon el voltak bámulva, mikor a szépen beállított csoport mellett egy idegen embert is láttak, a kit senki sem ismert. De ismerte egy detektiv. Régi betörőt látott benne viszont és csakhamar kézrekerítette. A fényképész gépe ugyanis abban a pillanatban kapta fel a csoportot, mikor a betörő sietve elődalgott a «barátságosan mosolygók» mellett.

Néhány évvel ezelőtt pedig a véletlen Bécsben egy nagy feltűnést keltő *kémkedést* leplezett le. Egy rendőrtisztviselő, a ki szabad idejében irodalommal is foglalkozott, egy másoló irodába állított be, hogy ott egy munkáját bediktálja a gépbe. Az írógépkisasszony azonban engedelmet kért, egy nagyon sürgős dolgot kell előbb megírnia — mely legfeljebb még egy óráig fogja igénybe venni.

Inkább véletlenül, mint kíváncsiságból nézett bele a rendőrtisztviselő a kéziratba, mely tehát olyan sürgős. Meglepetve vette akkor észre, hogy bizalmas katonai ügyekről szól a másolat. Feltűnést kerülve, érdeklődött a meglévő kitételek iránt és így jutott egy nagy kémkedési ügy leplezéséhez, a melyért az arany érdemkeresztel tüntették ki.

Merő véletlen! — és jól kamatoztatott, ügyesen felhasználó véletlenek. Váltakozva jelentkeznek az élet komédiájában és majd itt, majd ott bukkannak fel intő, figyelmeztető jelként a bűnkronikákban. De ha mind összeveszszük, úgy — igazán elenyésző kivételekkel — a legtöbbet mindig még preparálni, kidolgozni is kell, hogy azokat a nyomozás: a bűnderítés és üldözés hadviselésébe, a siker számlájára beállíthassuk.

Úgy van, a hogy mondtuk. A nyomozásban a véletlen csak néma munkatárs, még ha elsőrangú közreműködőnek is jelentkezik. A mi dolgunk, hogy beszédre bírjuk. De ehhez szem és fül kell. A ki hivatásában vak, az ugyanakkor som fogja észrevenni, ha akár készen találva is kap mindent.

A verkli.

Irta: Pajtás.

Nehogy félreertsen valaki, kijelentem most mindjárt, hogy nem a zenélő sipládáról lesz szó ebben a cikkben, hanem a mi speciális, hogy úgy mondjam családi, csendőr-verklineről. Bővebb magyarázat nélkül is, azt hiszem, tisztában van vele mindenki, hogy így hívják

közönségesen, egy szóval nálunk a szolgálatvezetést és az irodai ügymenetet. A hol ez a kettő rendben van, arra szokták azt mondani, hogy jól megy a verkli.

Ez a verkli szó — bárki is volt a keresztapja, — nem rossz meghatározás. A szabályok kereteiben mozgó, rendszeresen ismétlődő ügymenet, általános szolgálati eljárások; a pontos óraműböz hasonlóan egymás után pergő irodai dolgok tényleg hasonlítanak a verklin minden nagyobb tudás nélkül lejátszható darabokhoz.

Ezzel a verkli-munkával nem volna dolgunk, az maradjon tényleg verklinék; ellenben azzal a ténynyel, hogy némelyek mindent sablonra, kaptafára huzni, röviden verklibe illeszteni akarnak, a kik félnek az önálló, határozott cselekvéstől, szükségesnek vélem a verkli, meg a nem verkli kérdésével közérdekből foglalkozni.

Egy életképes testületnek, mint a milyen a csendőrség is, nem lehet a haladás feleuttján megállani és esőkönyösen valamibe csak azért ragaszkodni, mert az régen, valahol, jó volt. A haladásnak, a tökéletesbedésnek, a természetes, fokozatos fejlődésnek útját minden tekintetben biztosítani kell. Régen jó volt a gyalogposta, a szekeren utazás, a pislogó méceses stb., de ma csak a különczködő élhet velük, a kinek sok az ideje és a pénze.

A haladásra szükségünk van; ezt pedig úgy érhetjük el, ha tanulunk, megfigyelünk, önállóan gondolkozunk és cselekszünk; oly esetekben is, a mikor a szabály, utasítás nem, vagy csak általánosságban intézkedik. A formaiságok túlhajtása s az ahhoz való esőkönyös ragaszkodás még a lényeg rovására is: nem a haladni vágyók sajátsága. Tovább megyek és azt mondom, hogy még a közönséges, sablonszerű munkába is lelket, egyéni sajátosságot kell önteni, mert azzal is a gondolkozási képesség, a leleményesség fejlesztetik; már pedig mindkettőre éppen nekünk, csendőröknek nagy szükségünk van.

Szinte azt merem mondani, hogy a verkliszerű munkába is szükséges életet, változatosságot vinni, hogy az ember bele ne unjon a foglalkozásába. Nőzzük csak az életben, a valóságos zenélő verkliseknél is van eredetiség. Már a verkli bajtásában is van különbség; ki egyhanguan, minden megállás nélkül forgatja le a lemezeket, ki meg szüneteket tartva, a dallamhoz illeszkedve, gyorsítva, lassítva játszik, sőt vannak olyanok is, a kik a verkli zenéjét csak kíséretnek veszik a saját énekhangjukhoz.

Ez a zenélő verkli képe az életben. De míg a verkli zeneügye nem közérdek és azt bárki úgy játszhatja, nyaggathatja, a hogy neki tetszik, addig a mi verklünk ügyében bizony közérdek, hogy egyöntetűen, de nem merev formaiságokhoz kötve menjen a nóta, illetve az ügyforgalom rajta. És mert igen sok ferdeség, néhol következményeiben a szolgálatra, a fegyelmkezelésre káros hatásai vannak a használatból kiment, unalmas

BUTOR

kézpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EBRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. : : Telefon 88-59.

BUTOR

5

6

7

8

Helyőrség-változások Budapesten. — 5. Festetics gróf alpolgármester a főváros nevében búcsúzik az ezredtől. — 6. A 70-ik gyalogezred megérkezése Zágrárból Budapestre: Bódy alpolgármester üdvözli az ezredet a főváros nevében. — 7. Teretyánszky hadtestparancsnok üdvözli Maag ezredet. — 8. Diszelvonulás a hadtestparancsnok előtt.

helytelen utakon járó verklizésnek; rá fogok mutatni egy-két példában a tökéletlen verklizésre, hogy azok, a kik idáig így verkliztek, okuljanak belőle; a kik pedig még nem jutottak az ilyen szármalmas verkliig, már eleve tisztában legyenek annak tanulságaival.

Hát kezdjük az olyan zenélő verklisen, a kinek mind-egy, ha szomorkodót, ha talpalávalót kell neki játszani, egyforma karlendítésekkel kezeli instrumentumát. Ilyenek nálunk azok, a kik mindent a megszokás, utánzás, az így láttam, így mondták után és nem a szabály, ez abban rejlő intencziók és saját egyéniségük, meggyőződésük után dolgoznak. Az ilyen emberekben nincs önállóság, nincs érzék a jó, a czélszerű s a nemes dolgok iránt s természetesen a gondolkozási készség, az előrelátás, körütekintés is hiányzik egyéniségükből. Az ilyen emberek, ha önálló hatáskörhöz jutnak, nem az állásuk, bivatásuk lényegében rejlő feladatok megoldásában, alárendeltjeik helyes vezetésében és nevelésében fognak tevékenységet kifejteni, hanem a rideg formakeresésben, erőszakolt szabályszerűségben, alárendeltjeik önző, de czélnélküli tevékenységre sarkalásában. Az ilyenek léloknélküli gépemberek csupán, a kiknek minden tevékenységük kimerül a megszokott sablonkeresésben s a fő, hogy írásban nyomát mutathassák munkásságuknak; egyébbel nem törődnek.

Tudjuk mindnyájan, hogy a törvények, szabályok merevek. De ez a merevség csak a holt betűkben, a könyvben van meg. Mihelyt az életre, a gyakorlatra kell azt alkalmazni, már változik a törvény, változik a szabály, hogy helyt adjon a méltányosságnak, a súlyosító, vagy az enyhítő körülményeknek. Ugyebár, a törvény balált mond a gyilkosra és hány gyilkosságot intéz el a törvény épen a mondtak figyelemhevével, halálbüntetés nélkül. A csendőr a törvény nevében és értelmében jár el; annak a törvénynek nevében, a mely az elkövetett büncselekményért nem bosszút állani és azt nem megtorolni kívánja, hanem a bűntevőt javítani, a hasznos társadalomba visszatéríteni kívánja.

Hogy van az mégis, hogy egyik-másik csendőr a bünesetek nyomozásánál elfeledkezik a törvény intencziójáról s a gyanuba vettet erőszakkal, kényszerrel iparkodik vallomástételre bírni? S mikor a meggyötört ember beismeri tettét, megnyugrással tér haza a laktanyába, hogy sikerült eredményt elérnie.

Szabályaink tiltják, parancsok figyelmeztetnek, hogy bántalmazni nem szabad; tudják, hogy súlyos ára van az ilyen erőszakolt eljárásnak, sőt azt is, hogy a hatóság előtt maga a beismerés még igen keveset ér, mégis megteszik. Miért? Azért, mert így látták másoktól, mert egyik-másik őrsparancsnok kiköti, hogy eredmény nélkül a járőr ne próbáljon visszatérni a laktanyába, hogy a kiderítetlen eseteket nem lehet szaporítani, a tevékenységi naplóba valamit csak be kell vezetni; szóval

papíron ki kell mutatni az eredmény formáját, ördög vigye a lényegét. Mi ez egyéb, mint a tökéletlen verkli?

Igy van ez néhol a szolgálat irányításában és az oktatásban is.

Eszembe jut az egyszeri suszterlegény esete, a ki tudta a valezert táncolni, de csak úgy, ha a kályhasaroktól kezdte. Nálunk is vannak olyanok, a kik tudják a szolgálatot, de vezetését, irányítását csak az irodából, az asztal mellől tudják. Bölcsekedéssel, theoretikus fontoskodással telik a drága idő s a formaiságokra fordítjuk a súlyt, nem a lényegre, a gyakorlatlatiságra. Sokszor áldozzuk fel az eredményt csak azért, hogy a formát megmentsük. Ötletszerűen ragaszkodunk másoktól hallott példákhoz, mely ezt, vagy amazt az eljárást csalhatatlanul példázza és meglepődünk, ha az életben úgy tapasztaljuk, hogy nem a mi példánk után igazodik a világ, hanem nekünk kell ehhez alkalmazkodnunk. És be kell látnunk, hogy az elméletet lehet verklizni illeszteni, ellenben a gyakorlatot, az életet nem.

Miért van az, hogy néhol a legénység fásult, szinte mondbatnám, indolens a szolgálatteljesítés, az önképzés, az iskolázásban? Azért, hogy röviden feleljek meg a feltett kérdésre, mert nem jut eszébe az előljáró őrsparancsnoknak azon okokat keresni, melyek a lehetetlen állapotokat megteremtik.

Nem néz másra az ilyen őrsparancsnok, csak arra, hogy mit mutat a szolgálati könyv, az őrzárati lajstrom, a lezkefüzet stb., szóval a papír, a türelmes jelzővel ellátott papír; ott legyen nyoma az ő tevékenységének, ott legyen meg a formaszűrőség, a többi mellékes. Azt nem veszi figyelembe, alárendeltjei nap-nap után czél és irányítás nélkül bolyongnak az őrzáratokban, a fő, hogy legyen szolgálati óra. Az is mellékes, hogy évekig szolgál valaki az őrsön és nem ismeri körletét, helyét és személyi ismeretekben szegény, fődolog, hogy a lezkefüzetekben minél több § legyen bejegyezve. Mi ez újra, ha nem a verklizésnek a legkárosabb, a legszomorubb formája?

Kisebb, ártatlanabb dolgot említek. Itt van például a felkapott, helytelen, rossz magyarságu szavak használata. Csak egy példát említek. Ha az őrsparancsnok külszolgálatban álló járőrt a rendes bevonulási idő előtt hazarendelni akarja, akkor azt mondja, hogy — bevónija — a járőrt. Ez a — mondbatnám — csendőrműszó szintén csak verkliszzerű utánzása egy valahol felkapott helytelenségnek. Mert, ha gondolkoznék valaki rajta, rájöhethetne, hogy vonítani akár be, akár ki, csak az állat, igazában csak a kutya szokott, ollenben az őrsparancsnokról alig lehető: a járőrrel ha beszélek, azt visszarendelem, vagy *bevonultatom a szolyálothól.*

Láttam bizalmas jellegű, baráti levelezéseknél, hogy a levél aláírásánál nem a baráti jó viszonynak megfelelő őszinteséggel írja Jánosnak, Józsinak magát egyik-

Valódi tajtékpipák, szipkák

valamint az összes dobányzó-eszközök legjobb minőségben és legolcsóbban kaphatók

SCHWARTZ FÜLÖP UTÓDÁNÁL,

Szegeden, Károly-utca 6. — Alapított 1866-ban.

Csendőrség részére előnyös részletfoglalás kedvezmény! Kívánatra képes árjegyzékkel valamint őrsöknek választékkal szolgál.

A 2. sz. honvédtüzér ágyús-ozrod a népélyes bevonulása és fogadtatása Verseczen április 4-ikén.

másik, hanem X. őrmesternek, N. járőrvezető csendőrnek stb.

Ilyen csekélységek fordul meg, hogy a magánjellegű dolgot öszekavarjuk — épen a tökéletlen verklizés hatása alatt — a szolgálattal, s közvetve megbontják ilyen-nel a közszellemet, az egyetértést. Vagy említsem fel azt is, hogy komoly csendőr, ha belép az irodába, vagy légénységi szobába, azzal kezdi «jelentem, hogy bejöttem a szobába» és nem azzal, a miért bejött. Csekélység, de jellemzi a verklizés tökéletlenségét.

Ilyen apró ferdeség, rossz szokás sok van nálunk, a melyek mint éles tűsurások hol a jóérzést, hol az önérzetet sértik s összeredményében a fegyelem megbontásának alkalmasak.

Nem mondom én azt, hogy mindenki a feje után szabadon cselekedjék; hanem csak úgy, a mint a szabály mondja, a mi pedig szent és kötelező mindenkire nézve, a fennálló utasítások és rendeletek alapján önállóan. Ez a verkli nemes értelemben, ennek a verklinnek van létjogosultsága és jelentősége, mert a szabályok keretén belül az önállóság, az egyéniség jut érvényre. A szabály mindenütt egy, de a szolgálati viszonyok mások és mások. A lesállás például szolgálati ténykedés és ott, a hol arra szükség van, előírandó; de csak akkor és olyan időben, a mikor célravezető, de hogy mindenütt, bármikor tartassunk lesállást s ezzel sokszor komoly indok nélkül csendőreink egészségét is veszélyeztessük, helytelen és embertelen dolog. Ellenőrzéseket teljesíteni szintén szolgálati ténykedés; de ezél nélkül csak azért, hogy mint szolgálati elnövezés az is szerepeljen, helytelen és nem célravezető.

Nem félredobni és lekicsinyelni kell mindent, a mi régi; nem figyelmen kívül hagyni, a mi szokás volt, a

mi jó volt; hanem a változott viszonyok, a kor szelme s az adott helyzelek szerint módosítani, felfrissíteni, a régi lényegét a mai célnak megfelelővé tenni,

Ezt kell tudni, ezt kell gyakorlatban meghonosítani. akkor aztán jól megy a verkli. De a ki elmaradt, ócska, divatját múltá dolgokkal hozakodik elő s elfogultan azt akarja érvényben tartani mindig, úgy jár, mint az, a ki a mult század divatja után öltözködik, megbámulják és kinevetik. Mert nem a ruházkodás lényege változott meg, hanem csak a ruhadarabok formája. A verkli verkli marad, csak a nóták változnak benne, s a ki ezt nem érti meg, az előtt a verkli magának is, másoknak is a szó szoros értelmében kintorna marad.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Egy eredeti terv.

A tudományos kérdésekkel foglalkozó «Scientific American» című ujság azt az eszmét veti föl, hogy lehetne a Golf-áramot mai útjából úgy kitéríteni, hogy ne Európa-felé szállítsa a forró égöv meleg vizét, hanem az Egyesült-Államok partjainak kedveskedjék vele.

A Golf-áram része annak a tengeráramlásnak, a mely létrejött az Atlanti-óceán északi medenczéjében. Ennek déli részén, a forró égövön az északi passzát szél, az északi felében pedig a mérsékelt égövek nyugati légáramlása uralkodik. Mindkettőnek nyomása alatt mozgásba jött az óceán hatalmas vizeit, délen nyugat felé, északon kelet felé tartó áramlás indul meg; az északi az Északatlanti vagy Golf-áramlás. Áramlás magában, külön nem állhat fönn, hanem csakis bezárt cirkuláczióknak tagja lehet. Az Atlanti-óceán északi felében a két megindult áramlás mellett szükségképpen létre kellett jönnie még kettőnek, a melyek az előbbiek kö-

zött kapcsolatot létesítenek. Az Észak-Atlanti ekvatorális áramot a Golfal összeköti az Antilla- és Florida-áram, a czirkulációt bezárja a negyedik tag, a Kauári-áramlás, a melynek révén a Golf kapcsolódik az Észak-Atlanti ekvatoriális áramhoz.

A kérdés, mint a „Scientific Amerikan” írja, többféleképpen megoldható. Egyik terv: Új-Foundland szigetről kiindulónak kellene egy 3—400 kilométer hosszú, 150 méter magas gátat építeni az óceán fenekére, a mi azután elég volna arra, hogy kitérítse a Golf áramot Európa felé irányuló mozgásából s kényszerítene, hogy melegebb az északamerikai kontinens keleti partjait és az északi szigetvilágot. Ez a legújabb terv.

Regebbi terv Sloopper-é 1900-ból: Le kell metszeni Florida félszigetet északamerikai testéről egy csatornával, majd akkor a Golf-áram ezen folyva keresztül, a mikor elhagyná a Mexikói öblöt. A csatorna fölöslegessé tenné azt, hogy a Golf-áram nagy kanyarulatot téve megkerülje Floridát, irányát úgy alakítaná, hogy körülbelül párhuzamosan és egészen közel haladna az áram Észak-Amerika keleti partjához. Így sokkal jobban éreztetné hatását ott, mint ma, a mikor attól meglehetősen távol áramlik el. Egy harmadik terv szerint össze kellene kötni Kuba szigetét Floridával hatalmas felépítménnyel, a mi által egészen Amerika számára lehetne megtartani a Golf-áramot.

Mindegyik terv kivitele rengeteg munkába, pénzbe kerülne. De vajjon kivihetők-e?

Gáttal bezárni a Golf-áramot a Mexikói öbölbe, hogy onnan ne mehessen ki, nevetséges gondolat. Az Észak-Atlanti ekvatoriális áramlás vize nem fog benyomulni a Mexikói öbölbe, ha annak nincs kifolyása. Az elgátolt öböl bezárt, telt medenczének volna tekinthető, a melybe már több vizet belenyomni nem lehet. A mint a záró falazat építésével előrehaladnának, azaz más szóval a kifolyás keresztelvényét szűkítenék, ugyanakkor csökkenne az öbölbe behatóló víz mennyisége is, míg végre a munka elkészültével, semmivel lenne egyenlő. Az Észak-Atlanti ekvatoriális áram pedig másfelé, a Nagy-Antilláktól keletebbre törne magának utat.

Csatornaépítéssel közelebb tartani pályáját Amerika testéhez, ez a másik terv. Mekkora munkát jelentene ez! Csatornát építeni a Golf-áram rengeteg víztömegének? Az amerikaiak különben nem is az egészen akarják csatornát építeni, hanem csak annak a résznek, a melyik a Florida-úton hagyja el a mexikóiöblöt. Ez is óriási víztömeget jelent. Mérésekkel megállapították a Florida keleti partja és a Bahama-szigetek között lévő tengerszoros keresztelvényét, az áramlás sebességét különböző mélységeken, ezekből az adatokból az óránként ott tovaflowó víz mennyiségét. A hatvan mérföld széles és mintegy 2000 láb, mely szorosban az áramlás közepes sebessége nyolczvan tengeri mérföld naponta, azaz 1.7 méter másodpercenként, de elérhet 2.1, sőt 2.5 méter sebességet is. (A Duna közepes sebessége árvíz idején Budapestenél 1.97 méter.) Az óránként tova szállított tengervíz mennyisége 91 3 milliárd métertonna. Ebben az óriási víztömegben csak a sónak a mennyisége oly nagy, hogy meghaladja a föld összes hajóinak tonnatartalmát. Az építendő csatorna földadatának csak akkor felelne meg, ha az előbb említett rengeteg vízmennyiséget, vagy legalább is megközelítően annyit tova tudna szállítani. Ilyen óriás méretű csatornát nem lehet

építeni; de még, ha feltesszük is, hogy a csatorna kérdése megoldható volna, a czélt még sem érnék el, mert hiszen nem lehetne semmiféle erővel megtartani, hogy Amerika partjaihoz simulya haladjon észak felé. A kitérítő erőnek és a nyugati szélnek uralma alatt mégis csak Európa felé haladna.

Az Új-Foundlandnál épített gát sem érne semmit, mert vele a Golf-áramnak csak igen csekély részét lehetne irányából kitéríteni. Annak főrése, mihelyt elhagyta a Florida-utat, szétterülve haladna. Egyáltalában folyóhoz nem hasonlítható, határozott iránya nincsen, sebessége jóval kisebb, szét van már terülve, benne hidegebb és melegebb csíkok váltakoznak.

A nagy földi czirkuláció hatása alatt az Atlanti-óceán medenczében a már ismertetett tengeráramlások okvetlenül létrejönnek és fönmaradnak, keletkezésük független Amerika partalakulatától. Ezen az utóbbin változtathat az ember, de az itt esetleg végzett módosításokkal nem szünteti meg az áramlás előidéző okait, a nyugati és a passzát azelet, tehát szükségképen megmarad a tengeráramlás úgy, mint ma van és a Golf-áram továbbra is Európa felé fogja szállítani az óceán meleg vizét.

KÉPEINKHEZ.

Helyőrségváltozások Budapesten.

Pár hét óta új hadiak sétálnak Budapest utcáin. A 70-ik számú közös gyalogezredbeli Appel-bakák ezek, a kik Zágrábból jöttek a fővárosba. A tavaszi helyőrségváltoztatással ugyanis a 38-as Mollinári-bakákat Péterváradra, a somogy megyei 44 eseket pedig Bécsbe helyezték át Budapestről a ezek helyett kerültek ide a tengerzöld hajtókás 70-esek Zágrábból.

A székesfőváros közönsége, mint azt az egyidejűleg bemutatott képek is illusztrálják, szemelött tartva a katonaság és polgárság közti jó viszony ápolását, a mely nehéz szívvel bucsuztatta egyik napon a már rég megszokott, úgyszólván háziedreddé vált 38-asokat és 44 eseket, ép oly szíves vendégszeretettel és jóindulattal fogadta másnap az ismeretlen érkezőket. Egyik nap Istenhozzádot jelentettek a pesti ablakokból való zsebkendőlobogtatások, másik nap már, talán ugyanazza a zsebkendővel Isten bozottat integettek a katonabanda ropogós zenéje mellett bevonuló horvátoknak. Így van ez. Elment az ezred, megjött az ezred! Egyik épen olyan katona, mint a másik!

Igaz, hogy szép, szálás legények a horvát bakák a tengerzöld hajtókájukkal nemcsak feltűnőek, de jól is festenek a székesfőváros amegy is nagyon változatos színű utcái forgatagában. És úgy látszik, hogy ők magok is örülnek ennek a helyőrségváltozásnak s az épen kapórajótt husvétii ünnepeket fel is használták mindjárt helyi- és személyismeretszerzésre alaposan. Még ugyan nem igen tudnak magyarul, de megtanulnak, mire innen bazakerülnek. S bizonyára kellemes emlékekkel gondolkodnak majd vissza a Magyarország fővárosában töltött szép napokra.

★

Képeink más részén a 2-ik számú honvédtüzér ágyuszereznek Verseczre való ünnepélyes bevonulását és fogadtatását mutatjuk be olyasóinknak.

GYERÜNK CSAK!!
BESZÉLGÉPET ÉS LEMÉZT FÜVÖS ÉS VONÓS HANGSZERT,
CIBALMOT, ORÁT, ÉKSZERFELET, REVOLVERT, LÁTSZÓVEET,
FÉNYKÉPEZÉSI OPTIKAI ÉS HÁZTARTÁSI
CIBERT, VÁSÁRLHATÓ ÉS HESZÉREKRE IS.

SZÁNTÓ LAJOS
SZÉKESFŐVÁROSI SZÉKES HESZÉREK-ÉRTÉKESÍTŐ
NEM TUDJÁK ARU
NEM ÜRES BEKLAMN
JO HIRREVV CEGEM
KÉZSÉKÉK HESZÉREKRE

GYERÜNK CSAK

Csendőr urak személyes jó ismerősökhez és régi barátokhoz CO

SZÁNTÓ LAJOS-hoz

SZÉKESFŐVÁROSI BÉRHÁZI VÁSÁRLHATÓ!!!

Csendőrségi strapa kerékpárt és varrógépet, hangverseny gramofont és fűnöm, Anyalólemest, Pathé tünéklenti beszélőgépet, cibalmot, harmonikát, ceterát, tamburicát, orát, ékszerfelét, önbortvalót, villanyos kézi és zseblámpát, látszóvet, revolvert, fényképezőgépet és háztartási tárgyakat. — Nagyon kedvező részletfizetésre! Képes nagy árjegyzékem ingyen küldöm!

Az ujonnan felállított honvédtüzérezredek közül ugyanis a 2-ik számú ezred állomáshelyéül Versecz, a délvidék eme népes városa lett kiszemelve s e hó 4-én be is vonultak oda a honvédtüzérek.

Természetesen Versecz közönsége is kitett magáért s úgyszólván tárt karokkal fogadta a rég óhajtott honvédtüzéreket. Volt ugyan a városnak katonasága eddig is, mert a 7. honvédszázados ezred egy zászlóalja ott állomásozik.

Fel is diszitették és kilobogózták a várost a fogadtatás napjára a versecezi honpolgárok s oly magyaros vendégszeretettel és ujjongó örömmel fogadták a dél-czeg tüzéreket, hogy még a világlátott jó öreg ágyuk is bámulatba estek a minden irányban kedvező jelnek tekinthető hangulatos fogadtatás felett.

HIREK.

Adományok. A létesítendő csendőrségi internátus javára újabban a következő adományok folytak be: Kuklay Károly tanártól, a győri őrs útján 15 korona és a Máramaroszigeten február hó 21-én megtartott helyőrségi altiszti bál tiszta jövedelméből a csendőrségre eső rész gyanánt 143 korona 08 fillér; ezzel az internátus vagyona 32,655 korona 54 fillérré emelkedett.

Véres merényletek csendőrcsapatok ellen. Kelemen István és Batha József csendőrökből állott felszólított szolgálati járőr, Dupsek Károly járőrbizottsági végrehajtóval, kilakoltatás céljából, április hó 8-án d. e. 9 órakor, a békési határban fekvő, Lengyel Lajos tanyájára érkezett. A midőn a kocsi a tanya udvarán megállott, Lengyel Lajos előzőleg elfoglalt rejtékhelyéről a kocsi forgópisztolyból, majd azután vadászfegyverből 9-10 lövést tett, mely lövéseket a csendőrök 9 lövészel viszonoztak, azonban eredmény nélkül. Kelemen csendőr nyakán, karján és baloldalán, Dupsek végrehajtó pedig balkarján, állkapcsán és mellén szenvedett súlyos, de nem életveszélyes sérüléseket. Kelemen csendőr a kórházba szállíttatott, a merénylet elfogatott és a békési községkórházára vitetett, a hol ugyanaznap d. u. 3 órakor, szívszélhűtésben meghalt.

Latzkó Pál cs. és kir. 72. és Hosták Pál cs. és kir. 71. gyalogezredbeli gyalogosok együtt töltötték a szökésért reájuk mért büntetésüket a pozsonyi cs. és kir. helyőrségi fogházban. Megbeszélést, hogy szabadulásuk után Brünnebe fognak szökni, még pedig akként, hogy Hosták, a ki előbb volt szabadulandó, csapattestétől szólják meg, míg Latzkó a fogházból fog megugrani. Latzkónak márczius 9-én tényleg sikerült megszöknie és polgári ruhát szerezve, Nagyszombatba ment, a hol Hostákkal találkozva, annak szintén polgári ruhát szereztek és d. u. 3 óra tájban együttesen mentek a nagyszombati vasúti állomásra, hogy Brünnebe elutazzanak. Az ott vasúti felügyeletet teljesített csendőrcsapat elött azonban Hosták gyanusnak tűnő fel, azt igazolásra szólította fel, a ki erre futásnak eredt, de a járőrnek sikerült őt hosszabb hajsza után elfogni. Amint az elfogott Hostákkal a vasúti állomás felé visszaigyekeztek, Latzkó az ut melletti sötét parkrészen elbujja, a járőrré pisztolyból négy lövést tett, azután elmenekült. Mindjárt az első lövés Kiss András I. csendőrt balkarján találta és karcsontját eltörte, egy másik lövés pedig bal lapoczkáját

sérlemelte meg. A súlyos, de nem életveszélyesen sérült csendőr katonakórházba szállíttatott, az elfogott Hosták pedig eziedéhez visszakísértetett. Az esetről a morva-mogyoródi őrs csakbamar értesülvén, Domokos József és Belovics József csendőrökhöz állott járőrt vezényelte ki a megszökött Latzkó nyomozására. Ezen járőr április 11-én d. e. 1/4 órakor Vágréval község határában a szökevényre bukkant, s midőn azt elfogni akarta, az pisztolyából Domokos csendőr jobb czombját keresztül lötte, azután tovább menekült. Belovics József a menekülő ellen löfegyvert használt, s azt a második lövéssel leterítette. Latzkó a helyszínen meghalt.

Ellenszegülés. Jancsó Gyula csendőr április hó 5-én este Horgos községben a neki ellenszegült Tilinkó István ottani lakossal szemben szuronyt használt és azt könnyebben megsérlemelte.

Kérelem. Megyeri Imre biharkabai őrsbeli csendőr, felkéri a Bibarósa községben született és jelenleg a csendőrségnél szolgáló Usváth Pétert, hogy címét vele egy fontos ügyből kifolyólag tudassa.

KÜLÖNFÉLÉK.

A repülés áldozatai. 1908 óta, a mikor az első repülési kísérletek voltak, félelmetesen szaporodik az aviatika halottainak száma. 1908-ban csak egy ember halt meg repülés közben, 1909-ben a halottak száma báromra emelkedett, 1910-ben huszonkilenczre, 1911-ben hetvennyolczra és 1912-ben száznegyvenre. Ezek a számok magukban véve megdöbbentők ugyan, de egészen más jelentőséget kapnak, ha szembeállítjuk az aviatikusok számával és a meghaladt kilométerekkel. 1908-ban, az aviatika első esztendejében öt aviatikus mindössze 1600 kilométer utat tett meg, de már a következő évben ötven aviatikus 44,000 kilométer útról számolt be; 1910-ben ötszáz volt az aviatikusok száma és ezek összesen 960,000 kilométer utat jártak be; 1911-ben már ezeröttszázra emelkedett az aviatikusok száma, a megtett kilométerek száma megnegyzszeresedett és 3 millió 700,000-re emelkedett; 1912-ben ötezerharminczszáz aviatikus foglalkozott bivatászerőn repüléssel s ezek az év folyamán husz millió kilométer utat tettek meg a levegőben. 1908-ban csak egy halott jutott ezerhatszáz kilométerre, 1909-ben egy halott tizenötezer kilométerre, 1910-ben egy halott harminczháromezer kilométerre, 1911-ben egy halott negyvenhétezer kilométerre és 1912-ben egy halott száznegyvenezer kilométerre. Ebből látható, hogy a katasztrófák ellenére, ha ezekben a figyelembe vesszük az aviatikusok számának rohamos szaporodását, egyre fokozódó bátorságukat és vakmerőségüket, a mellyel a levegőt szelik és hegyek és tengerek fölött elrepülnek, a halottak száma aránylagosan csökkent, ha végső összegben borzalmasnak látszik is.

Énekesek fizetése. A műszap újította meg Enrico Caruso, a világhíres olasz tenorista a new-yonki Metropolitan Opera House-zal való szerződését, de jóval kedvezőbb feltételekkel. Eddig tizenkétezer koronát kapott minden egyes föllépésért, az új szerződés értelmében tizenöt és fél ezer koronát kap egy estére. Óriás összeg ez, ha meggondoljuk, hogy az intelligens középosztály igen nagy részének egész évi jövedelme felonyi sincs,

Berson Summivarok a legjobb

de még mindig messze a világrekord mögött marad. Ezt a rekordot Melba asszony érte el, a ki a nyolcvanas években egyetlen fellépésért harminzezkötezer koronát kapott New-Orleansban. Patti Adolina és Melba asszony rendezésére is volt olyan nagy, mint Carusoé. Melba asszony egy időben huzamosabb ideig esténként huszonegyezer koronát kapott New-Yorkban, a gyakran a londoni Covent Garden színházban is, sőt nem egyszer ezer fontot (huszonötezezer koronát) fizettek neki. A híres Catalani asszony, (a kinek a nevére bizonyára sokan emlékeznek a Magyar nábob-hól) egy ízben kétszáz guineát (ötezeregyszázhatvan koronát) kapott, mert Londonban egy hangversenyen először két dall. a Good hat the King-et és a Rule Britannia-t. 1806-ban pedig hat hónapig a Covent Garden színház tagja volt és tízezer font sterlinget kapott. Farinelli-nek, a kiváló tenoristának csak százhuszezer korona volt az évi fizetése, tehát jóval kevesebb, mint a menyit a nagy énekesek manapság keresnek. De azért már a régi időben is illően honorálták az opera-csillagokat, így Cafarelli tízennyolcezer koronát kapott Velenczében három hónapra, Fausting-nak pedig ötvenezer koronát fizettek, a miért 1726-ban fellépett a Londonban Händel vezetésével rendezett hangversenyeken.

Ma Caruso óriás fizetése egyedül áll az egész világon. Eddig is rengeteg fizetést kapott, évi közel egy millió koronát és ezért csak nyolcvan fellépésre kötelezte magát. De most már nem adja, ilyen olcsón a művészetét s ha így folytatja, talán még Melba asszony fizetését is fölül fogja múlni.

A mérgezési bizottság. Pétervárott a gumi- és dohánygyárak munkásnői között tudvalevően titokzatos betegség terjedt, a melyet az orvosok járványos hisztériának minősítettek. Mint most egy újabb távirat jelenti, a rojtélyos betegség ügyében az államügyészség és a rendőrség is vizsgálatot indított és megállapította, hogy tömeges mérgezések történtek, a melyeket egy külön erre a célra alakult bizottság hajtott végre olyan módon, hogy chloroformot öntött ki a gyárak különböző helyiségeiben. A mérgezések hatása abban nyilvánult, hogy a munkásnők a chloroformgőz hatása alatt elájultak, később pedig állandó ideges izgatottság volt rajtuk erőn. A rendőrség szerdán éjjel több erővel tartóztatott, hogy nyomára jöjjön a mérgezési bizottságnak. A mérgezési bizottságnak állítólag az a célja, hogy elbitessa a munkásnőkkel, hogy az egészségre néző veszedelmes gyártási anyagok okozzák a tömeges mérgezéseket. A kereskedelmi miniszter több gyárban permanens orvosi szolgálatot rendelt el, hogy a meghegedett munkásnők azonnal orvosi segítségben részesüljenek.

A dohányzásról. Összesen két és fél dekát tesz az a dohánymennyiség, melyet az ember mindennap elfüstölhet a nélkül, hogy kára származzék belőle. Tehát öt darab közepes nagyságú szivart a különben egészséges ember bátran elszívhat naponta. De csak ha gyöngébb fajtájú dohányból készültek a szivarok. Gyöngébb pedig rendszeren a finomabb szivar. Ezt az öt szivart nem szabad azonban egymásután elszívni, hanem legjobb kettőt délelőtt, hármat délután. Elgyomorra legáltalánosabb a szivarozás, legkevésbé azt és legjobban csak is az ebéd után elszílt szivar. Közvetlen étkezés előtt sohasem volna szabad szivarozni, mert ez lempitja az étvágyi érzést és ha reggeli, ebéd, vagy vacsora előtt közvetlen elszí az ember egy szivart, nem csak jól neki a után az étel, kevesebbet eszik, mint a menyiro szervezetének szükségére volna. Ha úres az embernek napközben a

gyomor és füstölni szeretne, mindig egyék valamit, mielőtt rágyújt. Egy kis csokoládé, vagy kószorakált is elég. A szivart mindig csak akkor vegye a szájába az ember és csak addig tartsa benne, a mikor szivart egyet belöle. És soha ne szívja egészen végig, mert a szivar végén a gyűlnek meg a dohány legártalmasabb alkotórészei. Ezekre jó a dohányzásnál ügyelni.

Törvény az udvarlás és divat ellen. Bizonyára mindenfelé föltűnést fog kelteni az alábbi hír, a melyet Chingóhól jelentenek. Ezzorint Sion államban szigorú törvényt hoztak az udvarlás eltörléséről. Az új törvény értelmében szigorúan büntetendő eselokmány, ha egy úr az utcán bemutatkozik egy hölgynek és felajánlja, hogy elkíséri, vagy kiköcsizik vele. Az aszfaltbetyártörvényen kívül külön törvény szól a hölgyek lovaglásáról. Nőknek tilos ezután úgy nyeregbe ülni, mint a hogy azt a férfiak teszik. Ezentúl nők csak ferdén ülhetnek a lóra. A lovagló öltözéknek nem szabad kivágottnak, vagy hasítottnak lennie, azonkívül az öltözöken hosszú uszályt kell hagyni. A harmadik törvényezikk a fiatal leányok viseléséről szól. Ha valamely leány a tizenhatodik életévét túlhaladta, rövid szoknyát nem szabad viselnie, kivágott ruhát sem hordhat, még estélyek alkalmával sem. A visszacső hűdősökre rendkívül szigorú büntetés vár.

Khinai bíraskodás. Az új khinai köztársaság helyőbujai között első helyen áll az ópiumügy. Noha a kormány Juansikkáj elnökkel az élén mindent megtett, hogy ezt a kórszerű nemzeti bajt megszüntesse, az ópiumveszedelem nemhogy csökkent volna, de növekedett. Hiába hoztak olyan vámtörvényeket, a melyek az ópiumbehozatalt csaknem lehetetlenné tették. A khinai külkereskedelem tudvalevően ki van szolgáltatva az európai beviteli eszögeknek, a melyek mit sem törődve a khinai nép jövőjével s az ország törvényeivel, még mindig mázsaszámra vizik be oda a föltétlenül társadalom rontó káhlószerrel. A khinai kormány nagyon jól tudja, hogy ezekkel a eszögekkel szemben tehetetlen, oly eszöközkhöz nyult tehát, a melyek nem függenek az európai kereskedelmi önkényről. Pekingi hír jelenti, hogy a kormány oly országos rendeletet tett közzé, a mely balálbüntetést ró az ópiumsziváson tetten ért halandó fejére, — természetesen csak akkor, ha ez a halandó khinai származású. E törvény voltaképen már régebben fönáll, de az ország keleti részeiben nem igen éltek vele. Juansikkáj elnöknek a kegyetlen rendeleto most ismét életbe léptette az itt-ott feledésbe ment törvényt. Wuansingból jelenti, hogy ott egy katonát tettenértok az ópiumszivásban. A bajtársuiból alakult haditörvényesök halálra ítélte s az ítélkezés után ulig tíz percezel már agyon is lötték. A bírói tárgyaláson az illető katonai több hajtására is megnevezte, kik hasonló veszedelemnek élnek, de mert a törvény csak tettenörést büntet, ezek ellen nem indították meg az eljárást. Juansikkáj elnök különben is teljesen ujja kívánja szervezni a khinai igazságszolgáltatást. Mindenekelőtt ki akarja venni az igazságszolgáltatást a kormányzósági s közigazgatási hatóságok kezéből s megfelelő képzettségű bírói kart kíván szervezni. Hogy némi fogalmat szervezhessünk magunknak a khinai törvényesökekről, álljon itt csak annyi, hogy a helyő tartományok bírái közül csak minden nyolcezadik tud írni. A mi különben talán nem is olyan nagy baj, mert talán még rettenetesebben itélkeznek, ha írni tudnának.

Szerkesztői üzenetek.

János. Erre nézve nincs szabályzatunk. A mi újságunk szeri-
riut az országunknak dolga volna.

Hortobágy. Nyugdíj.

1. Nem viselhetik.

Mavval öreg csendőr. Megszokított szolgálati idejének be-
számítására nem számíthat.

M. J. csendőr. Nem számít kétszeresen.

Ca. P. ny. csend. ez. Brsvet. 1. Ha a pályezati feltételek-
nek megfelel, pályázhat. 2. Nem tudjuk, hogy forog-e fenn meg-
szoktatás? 3. Törődöttégre nézzünk szerint nem olyan termé-
szetű, hogy a postamesteri állást ne nyerhető el.

Vitalkozók, Sopron. 1. Ha a kocsis a gazdaság társulatlában
a reálított lovaknál az utazás sebes hajrással kihágást követ el:
a kocsiát büntetheti csak a törvény. A gazdaság csak abban az
esetben lenne büntethető — együtt a kocsisal — ha a kocsin
ülvén, ő parancsolná a rebes hajrást. 2. Világosan jelenleg egy
törvényünk sem jelöl meg, hogy kiket kell érteni sógorok ol-
nevezése alatt? A törvényes gyakorlat szerint az egyik ház-
társ a másik házastárs rokonságát áll sógori viszonyban. Ha
pedig, a mely legon és a mely ízben rokon valaki az egyik
házastársunk, ugyanazon legon és ízben sógor a másik ház-
társunk. A férj tehát sógor a felesége testvérének, unoka-
testvérének, sőt a felesége testvére gyermekeinek is és meg-
fordítva. Azonban a Büntetői perrendtartás 205. §-a a «sógo-
rokat» menti fel a tanzási kötelesség alól » habár nem is
mondja ki világosan, a gyakorlat szerint ezt a mentési jogot
esetűn az egyik házastárs büntetésben a másik házastárs test-
vérel vehetik igénybe, a hivatalunk ügynevezett magyar sógo-
rok) már nem. 3. A Btkv. 239. §-a szerint az országokon menti
közvetítés esetében a mértett fél indítvány nélkül csak akkor
indítható meg a büntető eljárás, ha hivatalból indítandó más
büntetés is forog fenn azzal összefüggésben. Tehát összefüggő
vétségéről nincs szó. Így olyan esetben, ha maga az országokon
menti közvetítés ténye okozta a súlyos testi károsítás vétségét, hiva-
taltól nem lehet meg a feljelentés, de ha az okozott testi káro-
sítás büntetést képez: ez esetben a Btkv. 239. §. értelmében hiva-
taltól is meg kell tenni a feljelentést és pedig nem országokon
menti közvetítés, hanem súlyos testi sértés büntetése miatt. 4. Ha
átveszik, álléphet.

15. csendőr. A bajtársi kegyelmeink, akár ajándék felállítá-
sában, akár másoktól jótettől azik is az, mindeközül hívi és lelvi
vagyunk és meggyarabesüljünk mindeközben is az orra való törökviszt.
A beküldött képet is közreadtuk volna, de mellőznünk kellett ezt
azért, mert — azorintunk — az a síkú mellől tördeplő csendőr —
nem a csendőr szótól, hanem általában az alak és piz — a
holyott, hogy orral a kép hátánál, a a kegyelme magasztos-
ságát és igazán való kegyelmeit jelképezné, inkább — hogy mást
ne mondjunk — olyan vásári jellegűvé reklámszinezetné teszi
a azzal mintegy profanizálja azt.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározás.

Ö császári és apostoli kártyai Felsége 1914. évi ápr.
hó 2-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Oláh Ödön ezredesnek, a VIII. számú csendőrkerület
parancsnokának, jelenlegi szolgálati állása alól, *egyész-
ségi tekintetből, saját kérésére való felmentésél és lét-
számfeletti való vezetésél legkegyelmeesebben elrendelni*
mellőztetett.

Idelglenes nyugállományba helyeztetnek:

1914 május hó 1-ével:

Kuru Mihály, II. számú csendőrkerületbeli járás-
örmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant,
mindennemű népfelkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Alibunar.

Dospold István, II. számú csendőrkerületbeli járás-
örmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant,
mindennemű népfelkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Szeged.

Okiratilag megdicsértetett:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőr-
ség felügyelője által:

Nagy Benjamin II. számú csendőrkerületbeli orvosvezető
ez. őrmester, hosszas csendőrségi ideje alatt kifejtett
huzgó és eredményes tevékenységeért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. VI. számú csendőrkerületi parancsnokának
által:

Hildecz János járásörmester, Bakonyi András, Nagy
Vendel, Györgydoók József, Horke József őrmesterek,
Ludai József, Bogár Ferencz, Pokuj János, Szabó Jó-
zsef II., Buncsi József, Kiss József III., Déraándor,
Szalkállás Márton és Fenger István orvosvezető ez. ör-
mesterek, Kádár József, Kovács Imre, Baláska Mihály,

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök
törlesztésére.

Előlegek értékpapírokra.

Osztási házak és telepek
létesítésé.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153 44. szám. —

Alaptőke 2.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás
ellenében.

Külföldi pénznemek vé-
tele és eladása.

Sorajegyeknek részletre és
készpénzért való eladása.

Előtagadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére 1 Oly
takarékosoktól, melyeket hat hónapi felmondási idő
lektétele mellett helyeznek el (intézetünkönél, 6% (hat) betéti
kamatot fizetünk (Államkamatadó levonásával) 2 Olytakarék-
kamatot fizetünk (Államkamatadó levonásával) 2 Olytakarék-
betét után, melynek a betéte az 1. pontban lejtett felmondási
időli ki nem költi, 6 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk.
(A törökammattól levonásával.)

Előtagadunk nyulunk értékpapírokra, sorajegyekre, vidéki inté-
zetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyóltunk kezesség mellett vagy jel-
zálogos biztosíték ellenében, futáncos kamattétel mellett
Utaltványok, intézkények és előtagadunk bevezetését előállítjuk
igen mérsékelt költségek felzárkásával
Veszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Pintér Vince, Varga Vendel, Horváth Lajos II. és Ritlop Miklós csendőr ez. őrmesterek, Tóth Sándor IV., Mórincz Sándor, Gosztola József, Pál Sándor, Fintics Sámuel, Varga János I., Fülöp Károly, Sevela Sándor, Horváth Pál V., Szabó György, Bodás Lajos, Fazekas János, Fray Mihály, Zsizsek János, Busa Vendel, Gáspár János, Pajor János, Jákló Károly, Vass József Kardos Sándor, Haraszi István és Erdélyi István. hosszas csendőrségi szolgálatuk alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységükért; végül

Kocsis István csendőr, a kaposvári őrs közgazdálkodásának két éven át nagy buzgalommal történt vezetéséért és ez által a közvagyonnak tetemes gyarapításáért.

Előléptettek

1914 április hó 1-ével:

őrmesterré:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Csorba Imre, Biró Ferencz II., Pálfi Károly, Weber Sándor, Mészáros Sándor;

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Horváth István I., Répás József;

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Vámos József, Gelencsér Mihály, Baresi János, Darány Mihály, Fábián Péter, Jánossy Rudolf és Bogár Ferencz őrsvezető ez. őrmesterek, továbbá

ugyanazon nappal:

őrsvezető ez. őrmesterré:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Csoós Keresztély, Francz Mihály, Balázs György, Rudeu János, Pásztor Mihály, Szabó Zsigmond I., Dobai Ferencz, Plott Károly, Vlastity Oresztia, Besenyei Sámuel, Erdődi János, Biacsi Sándor;

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:
Kántor Mihály, Dudás Dezső, Jubász Árpád; végül

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Varga János, Tóth Mihály II., Hiri József, Zsiga Ferencz, Kóbor István, Kovács Imre, Lang Péter, Magyar István II. és Béda Benjamin csendőr ez. őrmesterek.

NYOMTATVÁNYOK FEHÉRNEMŰK KEZTYŰK SAPKÁK

Van szerencsénk a TEK. PARANCSNOKSÁGOKAT t. értesíteni, hogy nyomtatványraktárunkat mindenemű csendőrségi felszerelési cikkel, kézi- és tisztítószerekkel kiegészítettük.

A m. kir. Csendőrségnek ilyformán módjában áll összes szükségleteit egyhelyen beszerezni.

Uj árjegyzékünket kívánatra minden őrsnek bérmentve beküldjük.

Teljes tisztelettel
Várnay és fia,
Budapest, VI., Gyár. utca 26.

SZÁNTÓ JÓZSEF

kerékpár, gramfon SZEGEDEN, a városi gépek áruháza. rosi bérpalotában.

a csendőr-testület 16 év óta az egész országból vásárolniám. 10,000 elismerő-levelet, jelles kiszolgálásaimért: Elvem! Nem öcsőségokkal versenyezni, hanem kitűnő árut szállítani. :: Ezyedű! képviselőteim! Eredeti Pathé tűnélküli beszéltűép és lemezel ::

HELIOAL, PREMIER, POSTIELON, BRITANIA és hegyi kerékpárokból, kerékpár szerelések és gummlkból, csendőrségi varrógépekből, órási vászártek mindenkort. Lemez választékot készséggel küldök. Képes nagy árjegyzék és kottajegyzék díjtalan :: ::

Eredeti gramfon-tűs gép és angyalos lemezek. Pontos czímet kérek, mert több hasonnevű egén van Szegeden.

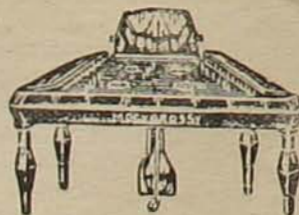
ÓRAK, ÉSZEREK, GRAMOFONOK, LEMEZEK RÉSZLETFIZETÉSRE IS!

Legkötőbb lemezek 2.50K, részletre 3—K. Míg a késület tartó Reklam gramfon, 50 cm. es tölesárral, 6 lemezzel, készletfizetésre 20.—K. Villamos zseblámpa 2 K. Elem (Bateria) 9 havi égési tartammal 8 fill. Legjobb benzín tüzgyujtó 70 fill., 2—K és 2.40 K. Valtál Scum taladák 1-es 3.60, 2-es 4.60, 3-as 5.60, 4-es 6.50, 5-ös 7.50 K. Ezenből 12 r/ztből álló, 1—1 K-val drágább. Liga Scum, dupla gummi-val. 14 K. Prael Football-czipó 9 K-tól feljebb, stb.

Ezüst „Betűs” gyűrű tüzaranyozással 80 fillér. 14 karátos „manjtól” 4.50 korona. Strapa órák 5 koronától feljebb. Számítalan elismerő levelet. Uj órákért, gramfonokért 10 évi, javításokért 5 évi jótállás. Töltő aranyat, ezüstöt veszek vagy becserelek. Képes árjegyzék ingyen.

Tóth József, chronometer és műórás. S. e. ad. Dugonics-tér 11.

Czimbalom

Legújabb szabványos, az élszerkezettel, részlete is. Csodáerős, tisztá hangú gramfon (beszélőgépi 25 korona) feljebb. — Hozza: Fedák Sári, Király, Rózsa, Berzsel, Bancel, Carvas-tól legszébb lemezek 2 K 50 f.

Hegedűk világhírű mesterek hű utánzatai.

Fuvolák, tárogatók, omlerák, barompa kák stb. Húrok. Javítás műterem stb.

Mogyorossy Gyula

kir. szab. hangszergyár, Bpest, VII., Rákóczi-ut 71.

Számos kitüntetés a jó munkáért. Árjegyzék ingyen.